

Wyrok z dnia 4 lipca 2001 r.

I PKN 534/00

Pracodawca powinien wyraźnie określić w piśmie rozwiązującym umowę pracy okoliczności wymienione w art. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), jeżeli uważa je za przyczynę wypowiedzenia.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie: SN Jadwiga Skibińska-Adamowicz, SA Kazimierz Josiak (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2001 r. sprawy z powództwa Grzegorza D. przeciwko Wojewódzkiemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 11 kwietnia 2000 r. [...]

o d d a l i ł kasację i zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt zł) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Legnicy wyrokiem z dnia 23 grudnia 1999 r. przywrócił powoda Grzegorza D. do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. - w Oddziale Terenowym w L.

Sąd ustalił, że powód był od 1 czerwca 1994 r. zatrudniony w byłym Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w L. na stanowisku inspektora do spraw kontroli zadań i przedsięwzięć finansowych z udziałem środków Funduszu. Z dniem 1 września 1998 r. powodowi powierzono stanowisko głównego specjalisty do spraw technicznych i kontroli w zespole ekonomiczno-technicznym

obsługi dotacji, pożyczek i kredytów preferencyjnych. Powód posiadał należyte kwalifikacje teoretyczne i praktyczne wymagane do pełnienia powierzonych mu zadań.

W wyniku reformy terytorialnej likwidacji uległo województwo I., które stało się częścią województwa d. Na podstawie art. 43 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872 ze zm.), dotychczasowy zakład pracy powoda stał się częścią Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w W. Nowy pracodawca jeszcze przed reorganizacją powołał zespoły robocze w celu ujednoczenia struktur, dokumentacji prawnej i księgowej w przyszłych oddziałach terenowych. W skład jednego z zespołów wybrany został powód jako przedstawiciel Funduszu z L. Dnia 4 stycznia 1999 r. uchwałą Zarządu Funduszu wprowadzony został nowy regulamin organizacyjny. Na jego podstawie utworzone zostały oddziały terenowe i dokonany został terytorialny podział kompetencji. W każdym oddziale utworzono trzy zespoły: do spraw obsługi wniosków, ekonomiczno-finansowy i organizacyjno-administracyjny. Regulamin zmieniony został uchwałą Zarządu Funduszu z 30 maja 1999 r. Tym razem bardziej szczegółowo ustalone zostały zakresy zadań poszczególnych komórek organizacyjnych. Intencją zmian było ujednoczenie sposobu postępowania przy załatwianiu wniosków i kontroli wykorzystania środków Funduszu. Zmiany w regulaminie nie pociągały za sobą sporządzenia nowych planów etatyzacji w oddziałach terenowych, powierzenia pracownikom innych obowiązków. Powód nadal wykonywał te same czynności. Zajmował się przede wszystkim kontrolą wykorzystania środków Funduszu na inwestycje z zakresu gospodarki wodnej, ponieważ w tej dziedzinie posiadał uprawnienia budowlane. W maju 1999 r. do pracy w Oddziale w L. przyjęta została nowa pracownica do zespołu do spraw obsługi wniosków. Powód zaznajamiał ją praktycznie z zakresem zadań. Praca powoda oceniana była pozytywnie. Nie było żadnych zastrzeżeń do jej wartości merytorycznej. Powód przestrzegał dyscypliny pracy. W roku 1999 nie korzystał ze zwolnień lekarskich. Piśmie z dnia 5 sierpnia 1999 r. strona pozwana wypowiedziała powodowi umowę o pracę z zachowaniem ustawowego trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. Stosunek pracy między stronami uległ rozwiązaniu 30 listopada 1999 r. Miesięczne wynagrodzenie powoda za pracę wynosiło 3.768,23 zł. W piśmie wypowiedzającym umowę o pracę jako przyczynę rozwiązania umowy pracodawca wskazał zmianę struktury organizacyjnej i regulaminu organizacyjnego Biura Funduszu. W ocenie Sądu Rejonowego przyczyna ta nie była rzeczywistym motywem wypowiedzenia. Strona po-

zwana nie wykazała bowiem, że zmiany organizacyjne polegające na utworzeniu oddziałów terenowych na miejsce byłych wojewódzkich struktur funduszu pociągały za sobą konieczność likwidacji stanowiska pracy powoda lub ograniczenie zatrudnienia w Oddziale Terenowym w L. albo choćby zmianę zakresu czynności i obowiązków pracowników zatrudnionych w zespole obsługi wniosków. Dlatego uznając wypowiedzenie za nieuzasadnione, Sąd orzekł o przywróceniu powoda do pracy na podstawie art. 45 § 1 KP.

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyła apelacją strona pozwana, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa względnie uchylenie orzeczenia Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Pracodawca zarzucił naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię art. 30 § 4 KP oraz art. 45 § 1 KP, polegającą na wadliwym przyjęciu, że możliwe jest przywrócenie pracownika do pracy na stanowisko, którego nie ma w strukturze organizacyjnej. Ponadto strona pozwana wskazywała na uchybienia procesowe mające wpływ - jej zdaniem - na wynik sprawy przez sprzeczne z materiałem dowodowym ustalenie, że zmiany organizacyjne były pozorne oraz przez odmowę przesłuchania w charakterze świadka Józefa A., przełożonego powoda.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 11 kwietnia 2000 r. oddalił apelację, zasądzając od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego. Sąd Okręgowy uznał zarzuty apelacji za nieuzasadnione. Skupił się przede wszystkim na ocenie zarzutu naruszenia prawa materialnego. Podobnie jak Sąd Rejonowy przyjął, że podanie jako motywu wypowiedzenia zmian struktury organizacyjnej zakładu pracy nie było wystarczające. Nawiązując do ustalonego poglądu orzecznictwa, Sąd drugiej instancji podkreślił, że przyczyna wypowiedzenia powinna być prawdziwa i konkretna. Wskazanie jej w piśmie rozwiązującym umowę o pracę ma bowiem w pierwszej kolejności umożliwić pracownikowi racjonalne podjęcie decyzji o ewentualnym odwołaniu się od wypowiedzenia do sądu pracy, a w postępowaniu przed sądem wyznacza granice, w jakich powinna być dokonana ocena zasadności wypowiedzenia umowy o pracę. Trafnie uznał Sąd Rejonowy, że pracodawca nie udowodnił, by wprowadzenie nowego regulaminu organizacyjnego pociągało za sobą konieczność zmniejszenia zatrudnienia w Oddziale w L., a w szczególności likwidacji stanowiska pracy powoda. Przeczy temu zatrudnienie w maju 1999 r. nowej pracownicy w tym samym zespole i brak jakichkolwiek argumentów przemawiających za wyborem

powoda do zwolnienia z pracy, skoro miał on odpowiednie kwalifikacje zawodowe, a do jego pracy i stosunku do obowiązków pracowniczych nie było żadnych zastrzeżeń. W świetle prawidłowej wykładni art. 45 § 1 KP dokonanej przez Sąd Rejonowy, Sąd Okręgowy uznał, że wskazywane w apelacji zarzuty procesowe nie mogły wpłynąć na wynik sprawy i dlatego apelację oddalił.

Od wyroku Sądu drugiej instancji wniesiona została kasacja przez pracodawcę. Kasacja opiera się na podstawie naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 30 § 4 KP oraz błędną wykładnię art. 45 § 1 i 2 KP - polegającą na przyjęciu, że zmiany organizacyjne nie są uzasadnioną przyczyną rozwiązania umowy o pracę z pracownikiem za wypowiedzeniem, a także przywróceniu powoda do pracy na stanowisko, którego nie ma w strukturze organizacyjnej zakładu pracy. Oprócz tego skarżący zarzucił naruszenie przepisu Kodeksu postępowania cywilnego - art. 473 przez odmowę przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka Józefa A., które mogły mieć wpływ na wynik sprawy. Wskazując na te podstawy strona pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu lub Sądowi Rejonowemu w Legnicy albo o orzeczenie co do istoty sprawy przez zmianę wyroku Sądu drugiej i pierwszej instancji i oddalenie powództwa z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego według norm.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja strony pozwanej nie jest zasadna. W postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia kasacją oraz jej podstaw; w granicach kasacji bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (art. 393¹¹ KPC). Powołanie przez stronę w kasacji podstawy z art. 393¹ pkt 2 KPC wymaga wskazania, że naruszenie prawa procesowego nastąpiło w zasadzie w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, choćby przez zaakceptowanie uchybień procesowych popełnionych przez Sąd pierwszej instancji, a które skarżący podniósł już w apelacji, pod warunkiem że mogły one mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok z dnia 9 września 1998 r., II UKN 191/98, OSNAPIUS 1999 r. nr 17, poz. 560). W tym kontekście zarzut naruszenia art. 473 KPC nie jest uzasadniony. Przepis ten nie był w ogóle w sprawie stosowany przez pierwszą i drugą instancję. Zgodnie z jego brzmieniem, w sprawach z zakresu prawa pracy wszczętych w powództwa pra-

cownika (zob. art. 477⁷ KPC) i w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu z zeznań świadków i przesłuchania stron. Są to przepisy art. 246, 247, 302 § 1, 304 KPC oraz art. 74 § 2 KC (zob. T. Ereciński, J. Gudowski, M. Jędrzejewska: Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, Warszawa 1997 r.). Artykuł 473 KPC nie ma natomiast związku z odmową przeprowadzenia przez Sąd dowodu - gdy w jego ocenie okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowód jedynie dla zwłoki (art. 217 § 2 KPC). Z postanowienia dowodowego Sądu pierwszej instancji, a nawet z uzasadnienia kasacji wyraźnie wynika, iż takie właśnie były przesłanki odmowy przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka Józefa A. Z tych względów zarzut skarżącego, że Sąd Okręgowy naruszył art. 473 KPC, nie jest zasadny. Konsekwencją nieuwzględnienia procesowej podstawy kasacji jest związanie Sądu Najwyższego ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 393¹¹ § 2 KPC) oraz niemożność kwestionowania ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd drugiej instancji w ramach podstawy z art. 393¹ pkt 1 KPC, czyli naruszenia prawa materialnego. Uzasadnienie w kasacji zarzutu naruszenia art. 30 § 4 KP i art. 45 § 1 KP w przeważającym zakresie sprowadza się do podważenia ustaleń faktycznych Sądu. W szczególności skarżący twierdzi, że skutkiem wprowadzenia nowego regulaminu organizacyjnego Biura Funduszu w maju 1999 r. była konieczność ograniczenia zatrudnienia w Oddziale w L. i likwidacji stanowiska pracy powoda. Nie jest to zgodne z ustaleniami Sądu. Przeciwnie, Sady obu instancji przyjęły, że pracodawca nie udowodnił nawet powzięcia zamiaru ograniczenia zatrudnienia w Oddziale w L., skoro w maju 1999 r. przyjął do pracy nową pracownicę, nie zmienił zakresów czynności osób zatrudnionych w zespole obsługi wniosków i nie wyjaśnił, jakimi przesłankami dotyczącymi potrzeb zakładu pracy i oceny przydatności pracowników kierował się wybierając powoda do zwolnienia z pracy. W tak ustalonym stanie faktycznym dokonana przez Sąd Okręgowy wykładnia art. 45 § 1 KP nie nasuwa zastrzeżeń. Ocena zasadności wypowiedzenia umowy o pracę winna być dokonana z uwzględnieniem słuszych interesów pracodawcy i cech osobistych pracownika związanych ze świadczeniem pracy. Przyczyna wypowiedzenia ma być prawdziwa i konkretna w tym znaczeniu, że może być zweryfikowana przez Sąd jako podstawa rozwiązania stosunku pracy świadcząca o tym, że wypowiedzenie jest uzasadnione (uchwała pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85, OSNCP 1985 z. 11, poz. 164). Jeśli pracodawca

łączył przyczynę wypowiedzenia z okolicznościami wymienionymi art. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy oraz o zmianie niektórych ustaw, Dz.U. z 1990 r. Nr 4, poz. 19 ze zm.), mógł je wyraźnie określić w piśmie rozwiązującym stosunek pracy.

Z tych motywów Sąd Najwyższy orzekł o oddaleniu kasacji z mocy art. 393¹² KPC oraz zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda 150 zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego (art. 98 KPC).

=====